

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4Obdo/43/2019
Identifikačné číslo spisu: 1116206153
Dátum vydania rozhodnutia: 27.05.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Alena Prieceľová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:1116206153.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Aleny Prieceľovej a členiek senátu JUDr. Gabriely Mederovej a JUDr. Viery Pepelovej, v právnej veci žalobcu: Medzinárodná investičná banka, medzivládna organizácia založená a existujúca podľa medzinárodného práva verejného, založená Dohodou o založení Medzinárodnej investičnej banky uzavretou dňa 10.07.1970 a zapísaná na sekretariáte Organizácie spojených národov, so sídlom ulica Mashí Poryvaevoy 7, 107078 Moskva, Ruská federácia, právne zastúpeného: FUTEJ & Partners, s.r.o. so sídlom Radlinského 2, Bratislava, proti žalovanému: I&R KONKURZY A REŠTRUKTURALIZÁCIE, k.s., so sídlom Šoltésovej 2, Bratislava, IČO: 36 865 265, správcovi konkurznej podstaty úpadcu: DIXIA SOLLARIS, s.r.o. so sídlom Námestie Slobody 11, Bratislava, IČO: 36 281 212, právne zastúpenému: IKRÉNYI & REHÁK, s.r.o. so sídlom Šoltésovej 2, Bratislava, o určenie poradia popretej pohľadávky, vedenej na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 7Cbi/7/2016, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 1CoKR/75/2018-198 zo dňa 15. januára 2019, takto

rozhodol:

- I. Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie z a m i e t a .
- II. Žalovanému p r i z n á v a náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava I (ďalej len „okresný súd“ alebo „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. 7Cbi/7/2016-153 z 31. mája 2018 žalobu zamietol a žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania voči žalobcovi v celom rozsahu. Medzi stranami sporu nebolo sporné, že dôvody popretia pohľadávky nesmerujú ani k právnomu dôvodu vzniku, ani k výške, ale výlučne a iba k poradiu uspokojenia, a to z dôvodu zistenej spriaznenosti veriteľa a úpadcu. Z vykonaného dokazovania mal súd prvej inštancie za preukázané, že veriteľ si po vyhlásení konkurzu na majetok úpadcu v zákonnej lehote prihlásil svoju pohľadávku titulom poskytnutia financovania na základe Zmluvy o poskytnutí úveru, a to prihláškou zabezpečenej pohľadávky. Pôvodný správca konkurznej podstaty úpadcu (ďalej aj „správca úpadcu“) poprel uvedenú pohľadávku, čo do poradia jej uspokojenia s odkazom na ustanovenie § 95 ods. 3 zákona

č. 7/2005 Z.z. Zákona o konkurze a reštrukturalizácii (ďalej len „ZKR“). Zároveň z vykonaného dokazovania vyplynulo, že žalobca ako spoločník má kvalifikovanú väčšinu, t.j. má viac ako 5 % na hlasovacích právach úpadcu, a teda má aj reálnu možnosť uplatňovania vplyvu na riadení úpadcu práve dojednaním rozdielneho určenia výšky obchodného podielu a rozsahu hlasovacích práv v nadväznosti na rozhodovanie, resp. prijímanie uznesení valného zhromaždenia. S poukazom na uvedené závery súdom prvej inštancie bola preukázaná spriaznenosť žalobcu s úpadcom podľa § 9 ods. 3 ZKR, v čoho dôsledku pohľadávky žalobcu môžu byť uspokojované iba v poradí podriadených pohľadávok. Ak teda bola pohľadávka žalobcu čo do poradia prihlásená ako „iná pohľadávka“, bolo popretie poradia tejto pohľadávky zo strany správcu dôvodné, pričom sa súd prvej inštancie vo svojom rozhodnutí vysporiadal aj s argumentáciou aplikovania prechodných ustanovení zákona č. 348/2011 Z.z. s účinnosťou od 01.01.2012, ktorým bola zavedená kategória podriadených pohľadávok v spojitosti so spriaznenými osobami. Okresný súd vzhľadom k uvedenému uzavrel, že žalobca neosvedčil právo na určenie iného poradia uplatnenej pohľadávky prihlásenej do konkurzu na majetok úpadcu v konaní vedenom na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 8R/2/2014 z hľadiska poradia a preto žalobu zamietol.

2. O odvolaní žalobcu rozhodol Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“ alebo odvolací súd“) rozsudkom č. k. 1CoKR/75/2018-198 zo dňa 15. januára 2019, ktorý potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie stotožniac sa s dôvodmi uvedenými v napadnutom rozsudku. Pre zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia uviedol, že konkurz na majetok úpadcu bol vyhlásený 31.10.2015, pričom z textu ustanovenia § 95 ods. 3 ZKR (v znení účinnom ku dňu 31.10.2015) jednoznačne vyplýva, že pri konštatovaní spriaznenosti veriteľa s úpadcom je potrebné jeho pohľadávky čo do poradia zaradiť medzi pohľadávky, ktoré sa uspokojujú ako podriadené. Nestotožnil sa preto s argumentáciou žalobcu spočívajúcej v tom, že uvedené ustanovenie sa stalo účinným pri posudzovaní pohľadávky žalobcu ku dňu jej vzniku až od 01.01.2012. Pri posudzovaní poradia pohľadávky žalobcu sa skúma postavenie žalobcu a jeho nárokov vo vzťahu k úpadcovi, pričom z dikcie ustanovenia § 95 ods. 3 ZKR (v znení účinnom ku dňu 31.10.2015) jasne vyplýva, že ako podriadená pohľadávka sa uspokojí aj pohľadávka, ktorá patrí alebo patrila veriteľovi, ktorý je alebo bol spriaznený s úpadcom a na prípadné zabezpečenie týchto pohľadávok zabezpečovacím právom sa v konkurze neprihliada. Vzhľadom k uvedenému je preto nepochybné, že osoba žalobcu je spriaznená s dlžníkom, teda jej pohľadávky majú charakter podriadených pohľadávok a odvolací súd preto vecne správne rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdil.

3. Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) včas dovolanie a navrhol, aby dovolací súd napadnutý rozsudok krajského súdu zmenil alebo aby zrušil rozsudok krajského, ako i okresného súdu a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie.

4. Prípustnosť dovolania dovolateľ odôvodnil ustanovením § 421 ods. 1 písm. b/ zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „C.s.p.“) pričom za nesprávne právne posúdenie považoval aplikáciu ustanovenia § 95 ods. 3 ZKR vo veci konajúcimi súdmi. Podľa názoru dovolateľa pri správnom právnom posúdení mali sudy dospieť k záveru, že sa na prihlásenú pohľadávku ustanovenie § 95 ods. 3 ZKR nevzťahuje. Uvedené ustanovenie, ktoré sa stalo účinným od 01.01.2012, sa podľa žalobcu netýka pohľadávok vzniknutých pred 01.01.2012, ale iba pohľadávok vzniknutých po 01.01.2012. Túto pojmovú nepresnosť ustanovenia § 95 ods. 3 ZKR (resp. legislatívnu medzeru) si všimol aj zákonodarca, ktorý až následnou novelou účinnou od 01.01.2016 spresnil jeho znenie tým, že do neho explicitne zakotvil legislatívny termín „vznik pohľadávky“ a prikázal skúmať spriaznenosť veriteľa a dlžníka už od momentu vzniku pohľadávky. Nakoľko však znenie ustanovenia § 95 ZKR účinné do 01.01.2012 takéto pravidlo skúmania pohľadávok už od momentu ich „vzniku“ neobsahovalo a keďže prihlásená pohľadávka žalobcu vznikla už dňa 02.08.2010, novelizované ustanovenie § 95 ods. 3 ZKR sa prihlásenej pohľadávky vôbec netýka. Zo skutkových okolností prípadu je totiž zrejmé, že k uzatvoreniu zmluvy o poskytnutí úveru, k samotnému poskytnutiu úveru a tým i vzniku pohľadávky na vrátenie úveru došlo ešte dňa 02.08.2010. Súd bol preto podľa názoru dovolateľa povinný prihliadnuť na skutočnosť, že k vzniku pohľadávky žalobcu došlo ešte dňa 02.08.2010, teda v čase, kedy predmetné ustanovenie § 95 ods. 3 ZKR nebolo súčasťou právneho poriadku Slovenskej republiky a nadobudlo účinnosť až o takmer dva roky neskôr, ako došlo k vzniku pohľadávky žalobcu.

5. Žalovaný vo svojom vyjadrení uviedol, že zákonodarca novelou č. 348/2011 Z.z. s účinnosťou od 01.01.2012 zaviedol novú skupinu tzv. quasi podriadených pohľadávok, pričom spriaznenosť týchto pohľadávok je prísna a absolútna. To znamená, že všetky pohľadávky veriteľov (bez obmedzenia), ktoré sú (v prítomnosti - rozumej čas prihlasovania do konkurzu) alebo boli v minulosti majetkom spriazneného veriteľa, ktorý ich následne postúpil napríklad aj na nespriazneného veriteľa, sa v konkurze uspokojia ako podriadené. Argumentáciu žalobcu považoval za nesprávnu, keď tento pravdepodobne účelovo opomenul, že inštitút quasi podriadených pohľadávok bol do ZKR inkorporovaný novelou č. 348/2011 Z.z., ktorá bola účinná už v čase vyhlásenia konkurzu na majetok dlžníka a snaží sa navodiť dojem, že quasi podriadené pohľadávky sa považujú za spriaznené až v konaniach začatých po 01.01.2016, čo však nie je pravda. Pri porovnaní dikcie ust. § 95 ods. 3 ZKR účinného do 31.12.2015, ktorá pojednávala o pohľadávke, „ktorá patrí alebo patrila veriteľovi, ktorý je alebo bol spriaznený s úpadcom“ s dikciou § 95 ods. 3 ZKR účinného od 01.01.2016, ktorá pojednáva o podriadenej pohľadávke, „ktorá patrí alebo patrila veriteľovi, ktorý je alebo kedykoľvek od vzniku pohľadávky bol spriaznený s úpadcom“, vidieť, že sa nejedná o materiálny ani kvalitatívny rozdiel, ale skôr o legislatívno-technické spresnenie. Obe časové verzie dotknutého ustanovenia tak považujú za podriadené pohľadávky tie, ktoré sú alebo boli (v minulosti) pohľadávkami veriteľov spriaznených s úpadcom a preto platí, že pohľadávka žalobcu je podriadená bez ohľadu na to, ktorú časovú verziu ZKR na túto pohľadávku aplikujeme. Vzhľadom k uvedenému žalovaný navrhol, aby dovolací súd dovolanie žalobcu odmietol, resp. zamietol a priznal žalovanému náhradu trov dovolacieho konania.

6. Žalobca následne doručil Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) dňa 23. apríla 2020 vyjadrenie, v ktorom oznámil dovolaciemu súdu „závažné skutočnosti týkajúce sa prvostupňového, ako aj druhostupňového súdneho konania, ktoré predchádzalo vydaniu rozhodnutia Okresného súdu Bratislava I sp. zn. 7Cbi/7/2016 sudkyňou JUDr. Katarínou Bartalskou, ako aj vydaniu právoplatného rozhodnutia Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 1CoKR/75/2018 v senáte JUDr. Eugena Palástyho, pričom z týchto skutočností presvedčivo vyplýva, že obe uvedené rozhodnutia pravdepodobne boli vydané v neprospech Medzinárodnej investičnej banky v dôsledku trestných činov korupcie spáchaných uvedenými sudcami v dôsledku zasahovania do ich nezávislosti bývalým podpredsedom Okresného súdu Bratislava I C.. H. E., pričom všetci títo sudcovia boli zainteresovaní a konali v prospech G.. G. L.“ Uvedený rozsudok okresného súdu podľa článku zo dňa 12.03.2020, ktorý vyšiel na portáli Aktuality pod názvom „Prečo zadržali L.V. sudcov: za peniaze a darčeky rozsudky na želanie“, nemala písať sudkyňa C.. L. R., ale advokátka a konkurzná správkyňa G.. Y. F. G., pričom ako úplatok za tento rozsudok mala slúžiť kabelka, ktorú dal sudkyňi C.. L. R. sudca C.. H.A. E.. Uvedený článok zároveň uvádzal, že aj pri inej pohľadávke chcel G.. G. L.Č. zabezpečiť expresné vybavenie odvolania na Krajskom súde v Bratislave a advokát C.. G. G. mal v tejto veci kontaktovať sudcu krajského súdu C.. Y. D., pričom ten si vraj vypýtal úplatok vo výške niekoľko desiatok tisíc eur. G.. G. L. mal ponúknuť, že vyplatí maximálne polovicu, na čo mal tento sudca krajského súdu prikývnuť a dané odvolanie zamietol. Napriek tomu, že uvedené sa netýkalo tohto konkrétneho konania, podľa žalobcu je žiaľ nutné konštatovať, že aj v odvolacom senáte v tomto konaní vystupoval ako člen odvolacieho senátu zmienený sudca krajského súdu prepojený na G.. G. L.. Relevantné indicie preto podľa žalobcu nasvedčujú možnej trestnej činnosti vo vzťahu k incidenčnému konaniu žalobcu, ktoré je predmetom tohto dovolacieho konania. Žalobca poukázal na to, že z vyššie uvedeného je zrejmé, že dovolaním napadnuté rozhodnutia okresného a krajského súdu boli vysoko pravdepodobne vydané v neprospech žalobcu nie v dôsledku objektívneho posúdenia prípadu a predloženej právnej argumentácie, ale v dôsledku trestných činov korupcie spáchaných uvedenými sudcami v dôsledku zasahovania do ich nezávislosti bývalým podpredsedom Okresného súdu Bratislava I, pričom všetci títo sudcovia boli zainteresovaní a konali v prospech G.. G. L.. Žalobca preto žiadal, aby dovolací súd využil ustanovenia § 449 ods. 3 C.s.p. tak, že zmení napadnutý rozsudok krajského súdu a určí, že predmetná pohľadávka sa považuje za zistenú v poradí ako zabezpečená pohľadávka.

7. K tomuto podaniu sa vyjadril žalovaný, ktorý uviedol, že žalobca spochybňuje napadnutým dovolaním rozsudok odvolacieho súdu prostredníctvom osoby jedného z členov senátu, ktorý je v súčasnosti obvinený v inej trestnej veci, pričom uvedený rozsudok vydal krajský súd pomerom hlasov 3:0 a zo

žalobcom predložených podkladov nevyplýva žiadne trestné stíhanie v súvislosti s napadnutým rozsudkom krajského súdu. Podľa jeho názoru, akokoľvek závažné sú podozrenia uvedené žalobcom v jeho podaní, tieto nezakladajú žiadny dovolací dôvod uvedený v príslušných ustanoveniach Civilného sporového poriadku. Žalobcom uvedené skutočnosti môžu zakladať nanajvýš dôvod na obnovu konania (§ 397 písm. c/ C.s.p.) a pokiaľ sa v trestnom konaní preukáže, že súdne rozhodnutia vydané vo vzťahu k pohľadávke prihlásenej žalobcom do konkurzu na majetok úpadcu boli vydané v neprospech žalovaného (resp. v neprospech správca) v dôsledku trestného činu sudcu, príp. iných účastníkov konania alebo tretích osôb, správca ako poškodený sám podá návrh na obnovu konania. O opatrnosti správca v tejto veci má svedčiť aj skutočnosť, že rozvrh výtazku zo speňaženia majetku v konkurze vedenom na majetok úpadcu odmietol vykonať už v mesiaci marec 2019, kedy došlo k právoplatnému ukončeniu všetkých incidenčných sporov, a tento stav pretrváva. Na osobnom stretnutí správca mal tiež informovať právneho zástupcu žalobcu, že k rozvrhu výtazku nepristúpi až do definitívneho vyriešenia akýchkoľvek podozrení. Zároveň sa opätovne vyjadril k podstate dovolania žalobcu založeného na dovolacom dôvode podľa § 421 ods. 1 písm. b/ C.s.p. a poukázal na skutočnosť, že žalobca počas celého konania účelovo menil svoju argumentáciu, keď pôvodne namietal, že nie je spriaznenou osobou s úpadcom (č.l. 3), pričom uviedol, že jeho podiel na základnom imaní úpadcu je len 1,13 %, a následne po preukázaní skutočnosti, že v skutočnosti disponuje až 5 % obchodným podielom na základnom imaní úpadcu už nerozporoval svoje postavenie spriaznenej osoby s úpadcom (napr. aj v podanom odvolaní), ale argumentáciu zameral na posúdenie namietaného sporného výkladu ustanovenia § 95 ods. 3 ZKR. Záverom svojho vyjadrenia uviedol, že samotný dovolací návrh žalobcu, tak ako ho naformuloval, je nevykonateľný. V kontexte uvedeného opätovne požiadal dovolací súd, aby podané dovolanie odmietol, resp. zamietol.

8. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 C.s.p.), po zistení, že dovolanie podala strana, v neprospech ktorej bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 C.s.p.), zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.), dospel k záveru, že dovolanie žalobcu je nedôvodné.

9. Podľa ustanovenia § 419 C.s.p. dovolanie je prípustné voči rozsudku odvolacieho súdu, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 C.s.p. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí výlučne do právomoci dovolacieho súdu (viď k tomu napr. III. ÚS 474/2017). V tejto súvislosti osobitne platí, že len dovolací súd, bude rozhodovať o naplnení predpokladov prípustnosti dovolania definovaných v jednotlivých ustanoveniach Civilného sporového poriadku (obdobne aj I. ÚS 438/2017).

10. Prípustnosť dovolania v danej veci bola žalobcom vyvodzovaná ustanovením § 421 ods. 1 písm. b/ C.s.p.

10.1. Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená (§ 421 ods. 1 písm. b/ C.s.p).

10.2. Za právnu otázku, ktorá doposiaľ nebola v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte vyriešená, považoval dovolateľ otázku, či je možné aplikovať ustanovenie § 95 ods. 3 ZKR v znení účinnom od 01.01.2012, určujúcim pohľadávky spriazneného veriteľa za podriadené pohľadávky, aj na pohľadávky vzniknuté pred 01.01.2012.

11. Žalobcom v dovolaní nastolenú otázku (viď bod 10.2.) dovolací súd doposiaľ výslovne neriešil. Žalobca preto dôvodne uvádza, že jeho dovolanie je prípustné podľa § 421 ods. 1 písm. b/ C.s.p. Po tomto závere pristúpil dovolací súd k posúdeniu, či je dovolanie žalobcu aj dôvodné, to znamená, či napadnutý rozsudok skutočne spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 C.s.p.).

12. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na

zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, keď súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo keď síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo keď zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

13. Podľa § 95 ods. 3 ZKR účinného od 01.01.2012 do 31.12.2015, tak isto ako podriadená pohľadávka sa uspokojí tiež zmluvná pokuta a pohľadávka, ktorá patrí alebo patrila veriteľovi, ktorý je alebo bol spriaznený s úpadcom; na prípadné zabezpečenie týchto pohľadávok zabezpečovacím právom sa v konkurze neprihliada.

13.1. Podľa § 95 ods. 3 ZKR účinného od 01.01.2016 do 31.12.2017, tak isto ako podriadená pohľadávka sa uspokojí tiež zmluvná pokuta a pohľadávka, ktorá patrí alebo patrila veriteľovi, ktorý je alebo kedykoľvek od vzniku pohľadávky bol spriaznený s úpadcom (ďalej len "spriaznené pohľadávky"); na prípadné zabezpečenie týchto pohľadávok zabezpečovacím právom sa v konkurze neprihliada.

13.2. Podľa § 206a ZKR účinného od 01.01.2012, konania začaté pred 1. januárom 2012 sa dokončia podľa doterajších predpisov, ak odsek 2 neustanovuje inak.

14. V zmysle dôvodovej správy sa novelou ZKR realizovanou zákonom č. 348/2011 Z.z., ktorá do ustanovenia § 95 doplnila odsek 3, zaviedla nová podriadená trieda veriteľov, ktorých uspokojenie sa podriaďuje uspokojeniu ostatných veriteľov. Do tejto triedy sa zaradili veritelia, ktorí sú spriaznení s dlžníkom. Títo veritelia negatívnym spôsobom ovplyvňujú priebeh konkurzného konania, a to na úkor ostatných veriteľov, ktorí nie sú spriaznení s dlžníkom. Predchádzajúca právna úprava nevyučovala, v praxi to bolo dokonca bežné, že v konkurze ako významní veritelia vystupujú buď samotní štatutári, prípadne osoby priamo prepojené s akcionárom dlžníka alebo štatutárom dlžníka. Záujmom týchto osôb však nebolo dosiahnuť čo najvyššiu mieru uspokojenia veriteľov, ale zachovať v právnych vzťahoch status quo, ktorý bol založený pred vyhlásením konkurzu. Odhliadnuc od toho spriaznení veritelia mali spravidla možnosť ovplyvňovať podnikanie dlžníka pred vyhlásením konkurzu, prípadne z tohto podnikania profitovať, pričom bežní veritelia takúto možnosť nemali. Nová trieda zohľadňuje aj túto skutočnosť. Nová trieda tzv. spriaznených veriteľov vychádza z konceptov, ktoré sú upravené v zahraničných právnych úpravách, či už v nemeckej právnej úprave, príp. anglosaských právnych úpravách.

15. Dovolateľ tvrdí, že pre posúdenie pohľadávky ako spriaznenej a teda zaradenej medzi podriadené pohľadávky je rozhodný okamih vzniku samotnej pohľadávky, pričom viazanie pohľadávky na takto určené separačné kritérium odôvodňuje následnou legislatívnou úpravou textu vo veci aplikovaného ustanovenia § 95 ods. 3 ZKR, a to doplnením slovného spojenia „alebo kedykoľvek od vzniku pohľadávky“. Táto legislatívna zmena má podľa dovolateľa potvrdzovať jeho záver o tom, že spriaznenosť veriteľa a dlžníka je potrebné skúmať k momentu vzniku samotnej pohľadávky, keď túto povinnosť súdu zákonodarca explicitne zakotvil práve týmto doplnením textu zákona.

16. Dovolací súd s takýmto výkladom ustanovenia § 95 ods. 3 ZKR dovolateľom nesúhlasí a uvádza, že nie je možný iný výklad uvedenej legislatívnej zmeny, ako ten, že sa jedná len o spresňujúcu formuláciu interpretačnej povahy, ktorá v zásade ani nebola nevyhnutná. V tejto súvislosti dovolací súd poukazuje aj na závery odbornej literatúry, v zmysle ktorej „podľa formulácie v znení účinnom do 01.01.2016 z hľadiska časového môžeme identifikovať dve skupiny podriadených pohľadávok. Do prvej skupiny zaradíme pohľadávky, ktoré patrili veriteľovi, ktorý v čase uplatnenia pohľadávky v konkurze nebol spriaznený s úpadcom, ale v minulosti tento veriteľ bol spriaznenou osobou alebo jeho pohľadávka, ktorú nadobudol, patrila inému veriteľovi, ktorý bol spriaznený s úpadcom. Do druhej skupiny zaradíme pohľadávky, ktoré v čase ich uplatnenia v konkurze patria veriteľovi spriaznenému s úpadcom a preto ich „právna minulosť“ je právne irelevantná. Preformulovaná právna úprava nič neprináša a vyjadruje len to, že časový úsek, kedy patrila pohľadávka veriteľovi (prvá skupina) spriaznenému s úpadcom, je právne irelevantná.“ (viď Ďurica, M. Zákon o konkurze a reštrukturalizácii, Komentár, 3. vydanie, Praha: C. H. Beck, 2019, str. 762).

16.1. Zároveň nad rámec uvedeného neušlo pozornosti dovolacieho súdu, že samotný žalobca v rámci argumentácie vo svojej sťažnosti smerovanej na Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) vo vzťahu k uzneseniu Okresného súdu Bratislava I č. k. 8R/2/2014-3459 z 20. októbra 2015, ktorým zastavil reštrukturalizačné konanie na majetok dlžníka, začal na jeho majetok konkurzné konanie a vyhlásil konkurz a stanovil správcu dlžníka, uviedol, že „Vyhlásenie konkurzu sťažovateľa 1 de facto zbavuje hodnoty obchodného podielu, ktorý má v dlžníkovi, keďže sťažovateľ bude v konkurze disponovať procesným režimom podriadeného veriteľa v kontexte novely ZKR účinnej od 1.1.2012, ktorá vykazuje znaky pravej retroaktivity, keďže neobsahuje prechodné ustanovenia a sťažovateľ by ani vzdaním sa obchodného podielu v pred účinnosťou novely nestratil status podriadeného veriteľa, ktorým je podľa novely každý veriteľ, ktorý je alebo v minulosti bol spriaznenou osobou s dlžníkom. Okrem toho, v konkurze pravdepodobne dôjde k nižšiemu rozsahu uspokojenia pohľadávok sťažovateľa voči dlžníkovi a dôjde tak k ukráteniu pohľadávok sťažovateľa oproti plánovanému uspokojeniu v reštrukturalizácii.“ (č.l. 117 súdneho spisu, z nálezu ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 118/2016 z 10. augusta 2016, ktorým ústavný súd nevyhovел sťažnosti žalobcu). Z uvedeného je zrejmé, že samotný dovolateľ si bol už v roku 2016 vedomý toho, že v konkurznom konaní bude podriadeným veriteľom.

17. Dovolateľ je a bol aj v čase vzniku predmetnej pohľadávky, ako aj v čase vyhlásenia konkurzu na majetok úpadcu a prihlásenia si svojej pohľadávky, spriaznenou osobou vo vzťahu k úpadcovi (§ 9 ods. 3 ZKR). Zákon č. 348/2011 Z.z. pri zavedení inštitútu podriadených pohľadávok, medzi ktoré zaradil aj pohľadávky veriteľov, ktorí sú spriaznení s dlžníkom, vo svojich prechodných ustanoveniach jednoznačne uviedol, že konkurzné konania začaté pred 1. januárom 2012 sa dokončia podľa doterajších predpisov. Je preto zrejmé, že táto novela ZKR pôsobí pro futuro len na konkurzné konania začaté po jej účinnosti. Za rozhodujúce kritérium pre posúdenie pohľadávky ako podriadenej je preto potrebné považovať moment vyhlásenia konkurzu a to jedine v súvislosti s tým, či bol vyhlásený pred účinnosťou uvedenej novely alebo po nej. Iné rozlišovacie kritérium neexistuje a preto ani legislatívne spresnenie ustanovenia § 95 ods. 3 ZKR účinného od 01.01.2016 nemá žiadny vplyv na posudzovanie pohľadávok veriteľov, ktorí sú alebo kedykoľvek v minulosti boli spriaznení s dlžníkom, ako pohľadávok poriadenej. Otázka času vzniku pohľadávky je preto irelevantná. Nakoľko predmetné konkurzné konanie začalo až po účinnosti spomenutej novely, pohľadávka žalobcu je podriadená bez ohľadu na to, ktorú časovú verziu ZKR na túto pohľadávku aplikujeme. Keďže žalobca bol spriaznený s úpadcom od prvého dňa konkurzného konania a je s ním spriaznený nepretržite doposiaľ, jeho pohľadávka sa preto považovala za spriaznenú od momentu, kedy si ju žalobca ako veriteľ prihlásil do konkurzného konania. Dôvody zavedenia takto prísnej právnej úpravy zákonodarca odôvodnil v dôvodovej správe k zákonu č. 348/2011 Z.z. Vzhľadom k uvedenému dovolací súd tak nemá žiadny priestor pre odlišné právne posúdenie žalobcom prihlásenej pohľadávky, ako uviedli súd prvej inštancie a odvolací súd vo svojich rozhodnutiach.

18. S poukazom na uvedené dovolací súd konštatuje, že pre posúdenie pohľadávky veriteľa ako podriadenej pohľadávky v zmysle § 95 ods. 3 ZKR sa pri jednoznačnom preukázaní spriaznenosti veriteľa s úpadcom v zmysle § 9 ods. 3 ZKR zohľadňuje jedine časové hľadisko vyhlásenia konkurzu na majetok úpadcu. Moment vyhlásenia konkurzu je zároveň relevantný iba v súvislosti s tým, či bol vyhlásený pred účinnosťou novely ZKR realizovanou zákonom č. 348/2011 Z.z. alebo po nej. Otázka času vzniku pohľadávky je preto irelevantná.

19. Najvyšší súd vzhľadom na všetko uvedené dospel k záveru, že konajúce súdy vec správne právne posúdili, keď považovali žalobcom uplatnenú pohľadávku, ako pohľadávku veriteľa, ktorý je spriaznený s dlžníkom, za podriadenú pohľadávku v zmysle § 95 ods. 3 ZKR zohľadniac jedine skutočnosť, že ak je v spore preukázaná spriaznenosť žalobcu s úpadcom (čo v predmetnom konaní jednoznačne bola) pre posúdenie pohľadávky ako podriadenej má význam jedine časové hľadisko vyhlásenia konkurzu na majetok úpadcu.

20. S ohľadom na to, že právna úprava dovolacieho konania je pomerne striktná v otázke, do kedy je možné podľa § 434 C.s.p. meniť dovolacie dôvody a dopĺňať ich (len do uplynutia lehoty na podanie

dovolania), v akom obmedzenom rozsahu možno v zmysle § 435 C.s.p. uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany (iba skutočnosti a dôkazy na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania) a v neposlednom rade v otázke viazanosti dovolacieho súdu dovolacími dôvodmi v zmysle § 440 C.s.p. a skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd v zmysle § 442 C.s.p. (čo mu neumožňuje v dovolacom konaní vykonávať v intenciách už uvedených zákonných ustanovení dokazovanie), považuje dovolací súd za potrebné nad rámec všetkého uvedeného uviesť (a to najmä vo vzťahu k vyjadreniu žalobcu doručenému dovolaciemu súdu dňa 23. apríla 2020), že žalobca podal svoje dovolanie (iba) z dôvodu podľa § 432 C.s.p. (pričom prípustnosť dovolania vyvodzoval z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ C.s.p.). Pri jednoznačnom vymedzení dovolacieho dôvodu spočívajúcom výlučne v namietanom nesprávnom právnom posúdení konkrétnej dovolateľom vymedzenej otázky odvolacím súdom, zákon pre dovolací súd nevytvára akýkoľvek priestor a možnosť na zaoberanie sa skutočnosťami uvedenými žalobcom, a to aj napriek tomu, že sa týkajú tak závažných podozrení, o akých dovolateľ informoval dovolací súd. Dovolací súd je viazaný dovolacím dôvodom vymedzeným samotným dovolateľom bezvýhradne, preto jeho jediným oprávnením v tejto veci bolo zodpovedanie dovolateľom nastolenej právnej otázky, ktorú vyriešil tak, ako je uvedené v bodoch 17 - 19. Dovolací súd v tomto smere môže len skonštatovať, že v prípade, ak sa dovolateľom uvádzané skutočnosti a podozrenia preukážu, tieto môžu byť dôvodom prípustnosti žaloby na obnovu konania v zmysle § 397 písm. c/ C.s.p.

21. Nakoľko dovolanie smeruje proti vecne správne mu rozsudku odvolacieho súdu, dovolací súd dovolanie žalobcu podľa ustanovenia § 448 C.s.p. ako nedôvodné zamietol.

22. O trovách konania rozhodol dovolací súd v zmysle § 453 ods. 1 C.s.p. v spojení s § 255 ods. 1 C.s.p. a žalovanému, ktorý bol v dovolacom konaní úspešný priznal náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

23. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný žiadny opravný prostriedok.